

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24.10.08 (art.4, 16, 17'1 ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 351 din 16 Septembrie 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24.10.08 (art.4, 16, 17'1 ș.a.) prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

Conform art.35 alin.(3) din legea nr.780/2001, actul legislativ de modificare sau completare are, de regulă, o forță juridică egală cu cea a actului ale cărui dispoziții le modifică sau le completează. În contextul în care actul legislativ amendat (Codul contravențional) este lege organică, prezentul act normativ de modificare și completare, la fel este o lege organică.

Totodată, acest fapt corespunde și prevederilor art.72 alin.(3) lit.n) din Constituție, în conformitate cu care, prin lege organică se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, or contravenția este o faptă ilicită cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Potrivit notei informative, scopul prezentului proiect de lege este amendarea Codului contravențional în vederea excluderii lacunelor, contradicțiilor, confuziilor existente în Cod și eliminarea deficiențelor atât de ordin teoretic, cât și practic ale normelor din Cod.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Intenția autorului este expusă clar și argumentată în nota informativă ce însoțește proiectul de lege. În cuprinsul notei informative autorul indică scopul principal al proiectului de lege, condițiile ce au impus elaborarea acestui proiect, principalele prevederi ale proiectului și impactul acestuia. În acest context, notăm că nota informativă conține toate elementele unei fundamentări necesare proiectului de act legislativ, așa cum prevede art.20 din Legea privind actele legislative nr.780/2001.

Din informația prezentă pe pagina web a Parlamentului, notăm existența la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ a Raportului de expertiză anticorupție a Centrului Național Anticorupție. Reieșind din importanța proiectului de lege, acesta urma să fie transmis spre avizare tuturor instituțiilor publice interesate, să fie supus consultărilor publice cu societatea civilă, pentru formularea

recomandărilor, iar, în final, avizele, sinteza recomandărilor recepționate urmau să fie anexate la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ.

De remarcat că, dosarul de însoțire trebuia să conțină și Tabelul de concordanță privind compatibilitatea proiectului de act legislativ cu legislația comunitară și Declarația de compatibilitate. Din lipsa informațiilor în nota informativă, nu cunoaștem dacă autorul a realizat sau nu aceste cerințele legale. Toate aceste cerințe sunt expres prevăzute în Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001, Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea 797-XIII din 02.04.1996, Hotărârea Guvernului nr.190 din 21.02.2007.

Deși autorul, în nota informativă, indică că proiectul de lege a fost supus consultărilor publice, iar obiecțiile și propunerile au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor (în baza avizelor recepționate și amendamentelor propuse după ședința publică), totuși, dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ nu cuprinde sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, așa cum prevede art.23 alin.(2) lit.e) din legea nr.780/2001 privind actele legislative.

Rezumînd cele constatate mai sus, subliniem faptul că, în lipsa tuturor actelor necesare pentru înaintarea inițiativei legislative, întreg procesul legislativ este perturbat și, drept consecință, Parlamentul nu dispune de tot setul de documente necesare pentru a-și îndeplini eficient sarcina sa legislativă. Or, nota informativă și documentele necesare a fi anexate la dosar, cum ar fi avizele ministerelor și altor autorități de specialitate, declarația de compatibilitate a proiectului cu legislația UE, tabelul de concordanță a consultărilor cu societatea civilă, sinteza recomandărilor, etc., sunt tot atît de importante ca și proiectul de lege, pentru ca societatea și deputații să cunoască domeniul propus reglementărilor și să ia o decizie în cunoștință de cauză.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți individuale:

Dreptul la apărare (art.26 din Constituția RM)

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la mediu înconjurător sănătos (art. 37 din Constituția RM)

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia (art.46 din Constituția RM)

Drepturi si libertăți social-politice:

Libertatea întrunirilor (art. 40 din Constituția RM)

Drepturi garanții:

Dreptul cetățenilor Republicii Moldova la protecția din partea statului (art. 18 din Constituția RM)

Dreptul la acces liber la justiție (art. 20 din Constituția RM)

Dreptul la prezumția nevinovăției (art. 21 din Constituția RM)

Dreptul de a cunoaște drepturile și îndatoririle (art. 23 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Proiectul de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului. În contextul în care proiectul de lege a fost înregistrat pe data de 16.09.2014 și pînă în prezent nu a fost examinat de Plenul Parlamentului, considerăm că este respectat principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă, iar cetățenii, organizațiile și alți subiecți interesați au posibilitatea de a-și exprima opiniile asupra conținutului documentului.

7. Respectarea principiului participării este asigurată insuficient. Reieșind din prevederile art.7 din

Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

Din informațiile prezente pe pagina web a Parlamentului, nu cunoaștem dacă societatea civilă, pînă la înregistrarea proiectului de lege în Parlament, a participat la elaborarea și examinarea acestuia. Iar autorul, în nota informativă, menționează doar despre consultarea publică a proiectului cu autoritățile publice, nu și cu societatea civilă.

În conformitate cu prevederile art. 49/1 din Regulamentul Parlamentului, comisia permanentă sesizată în fond asigură consultarea publică a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative cu părțile interesate prin organizarea de dezbateri și audieri publice, prin intermediul altor proceduri de consultare stabilite de legislația cu privire la transparența în procesul decizional. Totodată, comisia permanentă sesizată în fond dispune plasarea, conform legii, pe web-site-ul Parlamentului a sintezei recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, în scopul asigurării transparenței în procesul decizional.

Astfel, din moment ce proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Parlamentului (16.09.2014), societatea civilă are posibilitatea de a participa la examinarea acestuia și de a face recomandări.

8. Respectarea principiului responsabilizării este asigurată suficient. Proiectul de lege prevede răspunderea și sancționarea persoanelor fizice, persoanelor cu funcții de răspundere, persoanelor juridice care comit contravenții.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial Constituției. Prevederile proiectului au tangențe cu mai multe garanții, drepturi și libertăți consfințite în Constituția Republicii Moldova. Or, chiar scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege. Modificările și completările propuse de autor au drept scop asigurarea dreptului la apărare, dreptul la un mediu înconjurător sănătos, dreptul cetățenilor Republicii Moldova la protecția din partea statului, dreptul la acces liber la justiție, dreptul la prezumția nevinovăției, dreptul la proprietate privată, libertatea întrunirilor, etc.

Totuși, unele aspecte, analizate mai detaliat în pct.16 din raport, contravin normelor constituționale.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. Pornind de la prevederile art.53 alin.(1) din Legea privind actele legislative nr.780/2001, Codul este actul legislativ care cuprinde într-un sistem unitar cele mai importante norme dintr-o anumită ramură a dreptului. Sistematizarea complexă a normelor juridice din domeniul contravențional în Cod presupune și corelarea prevederilor acestuia cu legislația corelativă.

În același timp, subliniem că unele prevederi din proiect, expuse lacunar de către autor, urmează a fi coroborate normelor legislației corelative. Mai detaliat despre aceste aspecte menționăm în pct.16 al prezentului raport de expertiză.

Totodată, în conformitate cu prevederile art.47 alin.(7) din Legea nr.797/1996 privind adoptarea Regulamentului Parlamentului, dacă pentru executarea actului legislativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte legislative sau normative, se anexează lista acestora și/sau, după caz, și proiectele lor. Reieșind din art.II alin.(5) din proiect, îi este atribuită Guvernului obligația ca în termen de 3 luni de la data publicării legii, să elaboreze actele normative care vor reglementa aplicarea prezentului cod.

În contextul dat, trebuie de subliniat faptul că, Guvernul, ca și autor al acestui proiect de lege, trebuia să anexeze lista actelor normative necesare pentru executarea actului legislativ care se adoptă sau a proiectelor acestor acte normative.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial standartelor internaționale. Ca obiecție generală, notăm inexistența în nota informativă a referințelor la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul

compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză, cerință expres prevăzută de art.20 lit.c) și art.23 alin.(2) lit.d) din Legea privind actele legislative nr.780/2001.

Reieșind din nota informativă, nu am identificat referințe la standarde internaționale/comunitare privind domeniul reglementat de prezentul proiect, de care s-a ghidat autorul la elaborarea proiectului de lege.

Din analiza prevederilor acestui proiect de lege conchidem, că unele aspecte reglementate în proiect deviază de la standardele internaționale. Mai detaliat, ne expunem în pct.16 din prezentul Raport.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Proiectul/actul normativ este conform jurisprudenței Curții Constituționale. Jurisprudența Curții Constituționale este bogată în hotărâri și decizii, prin care Curtea și-a expus opinia asupra domeniilor de reglementare a prezentului proiect de act normativ. E necesar de remarcat că, proiectul de amendare a Codului contravențional, sub aspect general, corespunde jurisprudenței Curții Constituționale.

Totuși, au fost identificate unele prevederi care sînt contrare jurisprudenței Curții Constituționale. Acestea se referă la acordarea competenței reprezentanților Serviciului Vamal de a aplica măsura de confiscare specială, ceea ce poate duce atingere dreptului de proprietate, garantat de Constituție. Mai detaliat, ne expunem poziția în pct.16 din prezentul Raport.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Proiectul/actul normativ este conform parțial jurisprudenței CtEDO. În contextul unor propuneri ale autorului, care pot duce la încălcarea dreptului de proprietate, considerăm că aceste prevederi din proiect sînt contrare soluțiilor expuse de CtEDO în interpretarea Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului..

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ respectă drepturile/libertățile. Realizarea prevederilor cuprinse în acest proiect, în mare parte, vor avea un impact pozitiv asupra populației. Or, implementarea adecvată și calitativă a prevederilor Codului contravențional va contribui la realizarea scopurilor urmărite și anume: apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege.

Totuși, trebuie să remarcăm că anumite propuneri, în modalitatea în care au fost formulate de autor în proiect, pot limita sau încălca anumite drepturi ale persoanelor. Mai detaliat ne referim în pct.16 al prezentului raport de expertiză.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul de lege nu reglementează aspectul gender. Nu au fost depistate norme care ar discrimina sau limita drepturile, libertățile și șansele femeilor în raport cu bărbații.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate	
1		art.I pct.3 3. Se completează cu articolul 17/1 cu următorul cuprins: „Articolul 17/1. Responsabilitatea	Este necesar de a remarca că, această definiție este deja cuprinsă în art.22 din Codul penal al Republicii Moldova. În acest sens,	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Întrucît definiția de responsabilitate este deja cuprinsă în art.22 din Codul penal al Republicii Moldova, autorul urmează să facă trimitere la aceasta.

		Responsabilitat ea este starea psihologică a persoanei care are capacitatea de a înțelege caracterul prejudiciabil al faptei, precum și capacitatea de a-și manifestavoința și a-și dirija acțiunile.”	Legea nr.780/2001 privind actele legislative prevede în art.18 alin.(3) că, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc,darse face trimitere la ele.		
2	art.I pct.10	10. La articolul 29, textul „art.78, art.96 alin.(1), (2), art.100, 101, 103, 105, 242” se substituie prin textul „69, 78, art. 96 alin. (1) lit. a) și alin. (3), art.97, art. 971 alin. (1), art. 972-105, art. 242 alin. (1)”.	Reieșind din prevederile art.29 Cod contravențional, procesul contravențional pornitîncetează în cazul împăcării victimei cu făptuitorul în contravențiile prevăzute la un șir de articole din cod, inclusiv art.242. Conform propunerii din proiect, referitor la art.242 din cod, procesul contravențional pornitîncetează în cazul împăcării victimei cu făptuitorul în contravențiile prevăzute doar la alin.(1), fiind exclus alin.(2) al art.242. Considerăm inutil excluderea acestui alineat, or prin aceasta este exclusă posibilitatea	Vulnerabilitate Prevederi care limitează drepturile/libertățile; Prevederi discriminatorii;	Recomandăm autorului includerea la modificările din art.29 al codului, la art.242, și alineatul (2).

			<p>împăcării victimei cu făptuitorul în cazul în care conducătorul de vehicul încalcă regulile de circulație rutieră soldată cu cauzarea de leziuni corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri.</p> <p>Este neclară rațiunea autorului, întrucât și în cazul leziunilor corporale ușoare sau deteriorarea considerabilă a vehiculelor, victima se poate împăca cu făptuitorul, ei pot ajunge la o înțelegere privind recuperarea prejudiciilor cauzate, nefiind necesar de a mai continua procesul contravențional și de a-l sancționa pe făptuitor cu amendă de 50 de unități convenționale cu aplicarea a 6 puncte de penalizare.</p>		
3	art.I pct.	11. Articolul 30 va avea	În primul rând, termenul	Vulnerabilitate Omisiune/ignorare a drepturilor/libert	Prin prizma obiecțiilor formulate mai sus, considerăm

		<p>următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 30. Prescripția răspunderii contravențional e</p> <p>...</p> <p>(2) Termenul general de prescripție a răspunderii contravențional e este de 12 luni.</p> <p>...</p> <p>(4) Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției și pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii cu privire la cauza contravențional ă.</p> <p>...</p> <p>(6) Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit contravenția se sustrage de la procesul contravențional. În aceste cazuri curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau autodenunțării.</p> <p>(7) În cazul prevăzut la alin. (7), persoana nu poate fi trasă la răspundere contravențional ă dacă de la data săvârșirii</p>	<p>general de prescripție a fost majorat de la 3 luni, actualmente, la 12 luni, conform proiectului. Este o majorare semnificativă, iar autorul nu motivează clar de ce s-a mărit acest termen de 4 ori. În nota informativă găsim o motivație lacunară și subiectivă din partea autorului, care invocă imposibilitatea organelor competente de a constata fapta în termeni restrînși și alte motive. Considerăm că incapacitatea organelor de drept de a constata fapta contravențional ă nu poate constitui temei pentru majorare termenului de prescripție. În speță este vorba despre ineficiența organelor competente, fapt ce impune fortificarea capacităților acestor organe pentru a depista și constata prompt și rapid faptele socialmente periculoase.</p> <p>În al doilea rînd, prevederile alin.#[] [] [] se contrazic cu cele din alin.#[] [] []. Conform logicii autorului,</p>	<p>ăților; Prevederi discriminatorii; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>necesar: a) de a revizui termenul de prescripție, întrucît a fost majorat semnificativ fără o argumentare temeinică; b) de a exclude expresia din alin.(4) „și pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii cu privire la cauza contravențional ă”; c) de a revizui textul din alin.(7) ce face trimitere tot la alin.(7)</p>
--	--	---	---	--	--

		<p>contravenției a trecut 1 an și în această perioadă nu a fost săvârșită o nouă contravenție.</p>	<p>termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției și pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii cu privire la cauza contravențională. Însă, cauza contravențională, cu adoptarea unei hotărîri definitive, se poate desfășura, din varii motive, într-un termen mai mare de 12 luni, pe cînd termenul general de prescripție prevăzut în alin.(2) este de doar 12 luni.</p> <p>În al treilea rînd, la alin.(7) se face trimitere tot la alin.(7). Această confuzie trebuie eliminată de autor, or, cel mai probabil, acesta a avut în vedere alin.(6).</p>		
4	art.I pct.12	<p>12. La articolul 34:</p> <p>se completează cu alineatele (2/4) și (3/1) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3/1) Evidența executării sancțiunilor amenzii se ține în Registrul debitorilor. Modul de evidență a</p>	<p>În pofida indicării că Guvernul va reglementa modul de evidență a sancțiunii amenzii, conținutul Registrului debitorilor și modul de ținere a acestuia, nu regăsim un proiect al acestui potențial act normativ,</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;</p>	<p>Pentru a fi o normă funcțională, autorul urma să anexeze la proiect actului normativ ce va reglementa Registrul debitorilor.</p>

		<p>sanțiunii amenzii, conținutul Registrului debitorilor și modul de ținere a acestuia se reglementează de Guvern.”;</p>	<p>așa cum prevede art.47 alin.(7) din Legea nr.797/1996 privind adoptarea Regulamentului Parlamentului.</p> <p>Plus la aceasta, adoptînd aceste modificări și completări la Codul contravențional, norma cuprinsă în art.34 alin.(3/1) riscă să nu poată fi realizată, or, conform acesteia, evidența executării sanțiunilor amenzii se ține în Registrul debitorilor, însă Registrul nu este elaborat.</p>		
5	art.I pct.17	<p>17. La articolul 43 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) săvîrșirea contravenției de către o persoană care anterior a fost sancționată pentru o contravenție similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.”.</p>	<p>Articolul 43 din cod stabilește circumstanțele agravante la aplicarea sanțiunii contravenționale. Norma propusă de autor este lacunară și lasă loc de interpretări. Astfel, prin expresia „sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză” se lasă la discreția celui ce aplică sancțiunea să decidă subiectiv care fapte sunt relevante și constituie sau</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Este necesar de a prevedea expres care fapte constituie circumstanțe agravante la aplicarea sanțiunii contravenționale.</p>

			nucircumstanțe agravante.		
6	art.I pct.27	<p>27. Articolul 67: alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Desfășurarea întrunirii de către organizatorul acesteia fără depunerea declarației prealabile în modul stabilit de lege se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale.”;</p>	<p>Prin formularea alin.(1) al art.67 din Cod în variantă nouă, autorul a exclus din categoria faptelor ce pot atrage răspunderea contravențională “încălcarea condițiilor (forma, locul, timpul) privind desfășurarea întrunirii indicate în declarația prealabilă”, care actualmente este prezentă în norma sus-indicată.</p> <p>Considerăm că, aceste acțiuni trebuie în continuare să fie incluse în art.67 din Cod, întrucât conform art.23 alin.(2) din Legea nr.26 din 22.02.2008 privind întrunirile, organizatorul poate fi tras la răspundere administrativă pentru desfășurarea întrunirii fără depunerea declarației prealabile în modul stabilit de legea în cauză sau pentru desfășurarea întrunirii contrar prevederilor declarației.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Omisiune/ignorare a drepturilor/libertăților;</p>	<p>Recomandăm revizuirea textului normei, cu luarea în considerație a obiecțiilor și propunerilor enunțate mai sus.</p>

7	art.I pct.79	<p>79. Se completează cu articolele 1891-18912 cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 189/4. Încălcarea regulilor de combatere a dăunătorilor de carantină, a agenților patogeni ai bolilor de plante și a buruienilor</p> <p>(1) Încălcarea intenționată a regulilor de combatere a dăunătorilor de carantină, a agenților patogeni ai bolilor de plante și a buruienilor</p> <p>(2) Neîndeplinirea la timp sau încălcarea, în mod intenționat, de către deținătorii de terenuri, a măsurilor obligatorii ce se efectuează pentru combaterea buruienilor, dăunătorilor și a agenților patogeni ai bolilor de plante agricole</p>	Observăm că, dispozițiile cuprinse în alin.(1) și (2) din art. 189/4 cuprind practic aceleași acțiuni pentru care survine răspunderea contravențională.	Vulnerabilitate Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;	Pentru a exclude conflictul de norme, propunem revizuirea dispozițiilor cuprinse în alin.(1) și (2) din art. 189/4.
8	art.I pct.79	Articolul 189/2. Încălcarea regulilor de evidență, transportare, păstrare sau	Aceleași obiectii ca și la subpct.7 al pct.16 din raport referitor la conflictul de norme.	Vulnerabilitate Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;	Pentru a exclude conflictul de norme, propunem revizuirea dispozițiilor cuprinse în

		<p>utilizare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților</p> <p>(1) Încălcarea regulilor de evidență, transportarea sau păstrarea produselor de uz fitosanitar sau a fertilizanților.</p> <p>Articolul 189/8. Nerespectarea standardelor obligatorii, a normelor și regulilor fitosanitare și de protecție a mediului, altor acte normative la fabricarea, importul, transportarea, depozitarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanților, precum și a mijloacelor tehnice de aplicare a acestor produse</p> <p>Nerespectarea standardelor obligatorii, normelor și regulilor fitosanitare și de protecție a mediului, altor acte normative la fabricarea, importul, transportarea, depozitarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanților, precum și a mijloacelor tehnice de aplicare a</p>			<p>alin.(1) din art.189/2 și din art.189/8.</p>
--	--	--	--	--	---

		acestor produse.			
9	art.I pct.79	<p>Articolul 189/3. Producerea, transportarea, păstrarea sau utilizarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanților contrafăcuți</p> <p>Producerea, comercializarea, transportarea, păstrarea sau utilizarea produselor de uz fitosanitar sau a fertilizanților contrafăcuți</p> <p>se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanel fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea, în ambele cazuri de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.</p> <p>Articolul 189/11. Comercializarea produselor de uz fitosanitar sau fertilizanților, neconformi parametrilor omologați sau contrafăcuți</p> <p>Comercializarea</p>	Aceleași obiectii ca și la subpct.7 și 8 ale pct.16 din raport referitor la conflictul de norme.	Vulnerabilitate Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;	Pentru a exclude conflictul de norme, propunem revizuirea dispozițiilor cuprinse în art.189/3 și din art.189/11.

		<p>produselor de uz fitosanitar sau fertilizanților, neconformi parametrilor omologați sau contrafăcuți</p> <p>se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoane fizice, cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</p>			
10	art.I pct.90	<p>90. Se completează cu articolele 199/1-199/12 cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 199/11. Încălcarea regimului de păstrare a documentelor</p> <p>Distrugerea sau deteriorarea intenționată a legitimației, documentului de atestare, certificatului de competență, brevetului sau certificatului de capacitate a personalului navigant</p> <p>... în continuare după text</p>	<p>Considerăm că titlul articolului 199/11 diferă de conținutul dispoziției cuprinse în articol și chiar este mult mai larg decât aceasta. În contextul dat, autorul urma să respecte principiul coerenței, stabilit în art.4 alin.(3) lit.a) din Legea nr.780/2001.</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Întru respectarea principiilor tehnicii legislative considerăm oportun revizuirea titlului art.199/11 propus de autor în proiect.</p>
11	art.I pct.35		Prin expunerea	Vulnerabilitate	Recomandăm

		<p>35. Articolul 91 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 91. Încălcarea legislației cu privire la tutun și la produsele din tutun</p>	<p>art.91 într-o nouă redacție, autorul a omis reglementarea acțiunilor ce țin de consumul de băuturi alcoolice în locuri interzise și comercializarea către minori a băuturilor alcoolice. În consecință, astfel de acțiuni nu vor mai constitui contravenții administrative și nu vor mai fi sancționate. De remarcat, că Legea nr.1100 din 30.06.2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, în art.30 lit.j) prevede că se interzice comercializarea cu amănuntul a producției alcoolice persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani.</p>	<p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Omisiune/ignorare a drepturilor/libertăților;</p>	<p>revizuirea textului normei prin prisma obiecțiilor menționate.</p>
12	art.I pct.60	<p>60. Capitolul IX se completează cu articolul 158/1 cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 158/1. Încălcarea regulilor privind identificarea și înregistrarea animalelor, precum și a regulilor zootehnice</p> <p>(6) Sacrificarea</p>	<p>Considerăm oportun de a indica în acest art.158/1 a faptei contravențional e ce se referă la darea în arendă persoanelor sau agenților economici a spațiilor pentru sacrificarea bovinelor care nu sunt autorizate de autoritatea sanitar-veterinar</p>	<p>Vulnerabilitate Omisiune/ignorare a drepturilor/libertăților; Prevederi discriminatorii;</p>	<p>Prin prisma exemplului enunțat mai sus, propunem completarea art.158/1 cu un nou alineat care să prevadă fapta contravențional e ce se referă la darea în arendă persoanelor sau agenților economici a spațiilor pentru sacrificarea bovinelor care nu sunt autorizate de</p>

		bovinelor identificate și înregistrate în alte locuri decât în unitățile de sacrificare autorizate de autoritatea sanitar-veterinar competentă	competentă. Se are în vedere cazurile când anumite persoane sau agenți economici sacrifică bovine în garajuri, depozite, alte spații arendate, care nu sunt autorizate în acest sens, și ulterior le transportă spre comercializare în magazine și alte unități comerciale. În acest mod vor fi responsabilizați și acei proprietari sau posesori de imobile care dau aceste spații în arendă pentru activități contrare legii. Un exemplu asemănător autorul l-a prevăzut în pct.149 din proiect ce se referă la amendarea art.284 din Cod "(10) Darea în arendăagenților economici care nu dispun de licențele respective a spațiilor pentru fabricarea alcoolului etilic și a producției alcoolice, utilajului tehnologic și depozitelor specializate".		autoritatea sanitar-veterinar competentă.
13	art.I pct.107	107. Articolul 221:	Expresia „sau, după caz, în lipsa	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația	Sugerăm autorului corelarea prevederilor din proiect cu

	<p>titlul se completează cu cuvintele „a vehiculelor”;</p> <p>alineatul (1):</p> <p>în dispoziție, după cuvântul „reparație” se introduc cuvintele „a vehiculelor”, iar în final se completează cu cuvintele „sau, după caz, în lipsa</p> <p>certificatului cu privire la înregistrarea accidentului”;</p>	<p>certificatului cu privire la înregistrarea accidentului” este una neclară și confuză. Prin inserarea acestei expresii în alin.(1) al art.221 va fi dificil de aplicat prevederile normei în practică.</p> <p>Mai mult ca atât, însuși certificatul cu privire la înregistrarea accidentului este un document nereglementat în legislație. Unica mențiune există în art.19 lit.b) din legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă, care stipulează obligația asiguratorului să solicite organelor și instituțiilor competente (poliția, unitățile de pompieri, procuratura sau instituțiile medicale) informații despre accident și consecințele lui. La fel și pe pagina web a Inspectoratului Național de Patrulare este indicat că unul din serviciile online ale IPN este eliberarea certificatelor cu privire la</p>	<p>corelativă;</p>	<p>normele existente în legislație pentru a exclude orice dificultate de aplicare în practică.</p>
--	--	---	--------------------	--

			accidente rutiere.		
14	art.I pct.149	<p>149. Articolul 284:</p> <p>se completează cu alineatele (5)-(10) cu următorul cuprins:</p> <p>(7) Comercializarea producției alcoolice cu ridicata ori livrarea în alt mod agenților economici care nu dispun de depozite specializate și nu dețin licența respectivă</p> <p>(8) Fabricarea alcoolului etilic și a producției alcoolice din materie primă a clientului, dacă acesta nu deține licență pentru comercializarea angro a alcoolului etilic și a producției alcoolice,</p> <p>(9) Comercializarea alcoolului etilic agenților economici care nu dețin licența respectivă sau avizul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare ori cu depășirea cantității indicate în aviz</p> <p>(11) Utilizarea</p>	<p>În primul rând, autorul indică că se completează art.284 cu alineatele (5)-(10), dar ulterior se completează și cu alineatul (11).</p> <p>În al doilea rând, textul normei cuprinse în alin.(8) al art.284 este confuz și poate duce la interpretări diferite la aplicarea normei. Expresia „dacă acesta”, după cum este formulată de autor, indică că se are în vedere clientul.Însă, reieșind din sancțiunea stabilită observăm că norma dată se referă la persoana juridică.</p> <p>În al treilea rând, alin.(7) și (9) din art.284 sancționează parțial aceleași acțiuni.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Pornind de la obiecțiile depistate, propunem următoarele:</p> <p>a) indicarea corectă în pct.149 că art.284 se completează cu alineatele (5)-(11);</p> <p>b) revizuirea textului normei alin.(8) pentru a-i reda claritate, în mod special se impune substituirea expresiei „dacă acesta” cu expresia „dacă persoana juridică”;</p> <p>c) excluderea conflictului de reglementare între norme existente în alin.(7) și (9)</p>

		sticlelor returnabile pentru îmbutelierea producției alcoolice			
15	art.I pct.173	173. Articolul 349: la alineatul (1): în dispoziție, după cuvintele „funcționarului public” se introduce textul „sau funcționarului organelor de ocrotire a normelor de drept sau de control,”;	În contextul în care autorul a propus completarea dispoziției alin.(1) din art.349 și includerea alături de funcționarul public și a funcționarului organelor de ocrotire a normelor de drept sau de control, se impune completarea și titlului art.349.	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Recomandăm completarea titlului art.349 în următoarea modalitate: după cuvintele „funcționarului public” se introduce textul „sau funcționarului organelor de ocrotire a normelor de drept sau de control”.
16	art.I pct.173	173. Articolul 349: alineatul (2): în dispoziție, după cuvântul „Refuzul” se introduc cuvintele „persoanei cu funcție de răspundere”; în sancțiune, cuvintele „aplicată persoanei cu funcție de răspundere” se exclud.	Sefacetrimitere eronată la sancțiunea cuprinsă în alin.(2) al art.349, ortextul sancțiunii nu conține o astfel de expresie „aplicată persoanei cu funcție de răspundere”. Această expresie se conține însăși în dispoziția alin.(2) al art.349.	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Considerăm necesar de a substitui cuvintele „în sancțiune” cu cuvintele „în dispoziție”.
17	art.I pct.186	186. La articolul 378 alineatul (4), după	În conformitate cu art.378 alin.(4) din	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația	Propunem excluderea trimiterii la art.167alin.(1/1) din CPP și

		<p>cuvintele „în modul stabilit” se introduce textul „de art. 167 alin. (1/1) din Codul de procedură penală”.</p>	<p>Codul contravențional, în cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.</p> <p>Autorul propune aplicarea în situația respectivă a prevederilor art.167alin.(1/1) din Codul de procedură penală. Conform normei la care se face trimitere, organul de urmărire penală, în timp de o oră după reținerea persoanei, solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau unor alte persoane împuternicite acesta desemnarea unui avocat de serviciu pentru acordarea asistenței juridice de urgență.</p> <p>Solicitarea de a desemna un avocat de serviciu este</p>	<p>corelativă; Prevederi care limitează drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>indicarea într-un nou alineat (4/1) al art.378 din CC a următoarei norme: „agentul constatat (organul competent să examineze cauza contravențională), în cel mult 3 ore din momentul reținerii persoanei, solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau unor alte persoane împuternicite acesta desemnarea unui avocat de serviciu pentru acordarea asistenței juridice de urgență.”</p>
--	--	---	--	--	---

prezentată în scris, inclusiv prin fax, sau la telefon. Această trimitere poate duce la interpretări diferite și dificultăți în aplicare din mai multe motive.

În primul rând, conform art. 378 alin. (4) din CC, persoanei i se desemnează un apărător în cel mult 3 ore din momentul reținerii, iar conform art. 167 alin. (1/1) din CPP, apărătorul se desemnează în timp de o oră după reținerea persoanei.

În al doilea rând, întrucât este vorba de un proces contravențional, organele competente de a pune la dispoziția persoanei reținute un avocat sînt agenții constatatori (organul competent să examineze cauza contravențională), pe cînd conform art. 167 alin. (1/1) din Cod de procedură penală, organul de urmărire penală solicită oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de

			Stat sau unor alte persoane împuternicite acesta desemnarea unui avocat de serviciu pentru acordarea asistenței juridice de urgență.		
18	art.I pct.188	188. La articolul 382 alineatul (5), după cuvintele „amenzii judiciare” se introduc cuvintele „în conformitate cu art. 201 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova,”.	Obiecțiile sunt de aceeași natură ca cele formulate la pct.186 din proiect (subpct.17 al pct.16 din raport). Întrucât art.201 din Codul de procedură penală se referă la procesul de urmărire penală, organele de urmărire penală, etc, nu este posibil de făcut trimitere la aceste prevederi. Ca soluții, autorul ar putea prevedea că art.201 din CPP se aplică art.382 alin.(5) din CC cu luarea în considerație a faptului că este un proces contravențional, iar subiecții nu sunt organele de urmărire penală, ci agenții constatatori (organul competent să examineze cauza contravențională). Or, autorul	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Recomandăm revizuirea trimiterii la art.201 din CPP, cu luarea în considerație a obiecțiilor și propunerilor formulate mai sus.

			ar putea include un nou articol 382/1, în care ar relua prevederile cuprinse în art.201 CPP, dar care se referă nemijlocit la procesul contravențional, cu subiecții distincți acestui proces.		
19	art.I pct.189	189. La articolul 383, alineatul (1) se completează cu următoarea propoziție: „Plata cheltuielilor judiciare se face în conformitate cu prevederile art. 229 din Codul de procedură penală.”	Aceleași obiecții ca și la pct.186 și 188 din proiect (pct.16 subpunctele 17 și 18 din raport).	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Aceleași recomandări ca și la pct.188 din proiect (pct.16 subpunctul 18 din raport).
20	art.I pct.190	190. Se completează cu articolul 383/1 cu următorul cuprins: „Articolul 383/1. Apărarea secretului de stat, comercial și a altor informații cu accesibilitate limitată în procesul contravențional În cursul procesului contravențional, pentru apărarea informației ce	Formulăm aceleași obiecții ca cele indicate în pct.16 subpct.17-19 din raport.	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Aceleași recomandări ca și la pct.16 subpunctul 18 și 19 din raport.

		constituiesecret de stat, comercial sau a altor informații cu accesibilitate limitată se aplică corespunzător prevederile art. 213 și 214 din Codul de procedură penală.”			
21	art.I pct.192	<p>192. Articolul 385:</p> <p>la alineatul (2), după cuvintele „indicate la art.” se introduce textul „396, art.”;</p> <p>se completează cu alineatele (3)-(10) cu următorul cuprins:</p> <p>„(3) Persoana indicată la alin. (2) nu poate participa la desfășurarea procesului contravențional în calitate de agent constatatator dacă:</p> <p>a) există cel puțin una din circumstanțele indicate la art. 33 din Codul de procedură penală, care se aplică în modul corespunzător;</p>	Formulăm aceleași obiecții ca cele indicate în pct.16 subpct.17-20 din raport.	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Aceleași recomandări ca și la pct.16 subpunctul 18-20 din raport.
22	art.I pct.193	<p>193. Articolul 386 se completează cu</p>	Formulăm aceleași obiecții ca cele indicate în pct.16 subpct.17-21	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația	Aceleași recomandări ca și la pct.16 subpunctul 18-21 din

		<p>alineatele (4)-(5) cu următorul cuprins:</p> <p>„(4) În cazul în care există cel puțin una dintre circumstanțele indicate la art. 54 alin. (1) din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să facă declarație de abținere.</p> <p>(5) Pentru motivele indicate la alin. (4) al prezentului articol, procurorul poate fi recuzat de către ceilalți participanți la procesul contravențional în cauza respectivă, investiți cu asemenea drept prin prezentul cod, conform prevederilor art. 54 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală.”</p>	din raport.	corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	raport. De remarcat că obiecții și recomandări identice formulăm și la pct.196-199 din proiect.
23	art.I pct.194	<p>194. Articolul 387:</p> <p>alineatul (3):</p> <p>se completează cu litera e/1)-e/3) cu următorul cuprins:</p> <p>„e/1) să ia cunoștință de toate procesele-verba</p>	<p>În primul rând, se indică că art.387 alin.(3) din Cod se completează cu litera e/1)-e/3), însă în proiect (pct.194) sunt redactate textele doar pentru litera e/1) și e/2).</p> <p>În al doilea rând, în contextul în</p>	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Propunem revizuirea textului normei și ordonarea literelor din alin.(3) al art.378 conform mențiunilor sus exprimate.

		<p>le ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea lor sau includerea obiectiilor sale în procesul-verbal;</p> <p>e/2) să ia cunoștință de materialele dosarului contravențional, ulterior încheierii acțiunilor agentului constatator, întreprinse în vederea constatării faptei și remiterii dosarului spre examinare și să noteze orice informații din dosar”;</p>	<p>care art.387 alin.(3) din Codul contravențional conține literele a) – f), nu este clară opțiunea autorului de a include două litere noi e1 și e2, plus încă o literă nouă g). Există posibilitatea de a continua după lit.f), conform alfabetului, cu lit.g), h) și i). În acest mod vor fi respectate cerințele de tehnică legislativă, iar textul normei se va caracteriza prin coerență și accesibilitate.</p>		
24	art.I pct.205	<p>205. Articolul 400:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Contravențiile prevăzute la art.47–54, 631, art. 67 alin. (41), art. 69-71, 73, 74, art.77 alin.(8), art.78, art.79 alin.(1), (2) și (4), art. 801, 85-87, 89-91, 96, 97, 98-1081, art. 115 alin. (3), art. 157 alin. (2)-(4), (6), (7), (9) și (10), art. 167, 176, 197, 201-203, 205, 209, 221-226,</p>	<p>Prin acordarea competenței poliției de a examina un șir de contravenții vor apărea conflicte de competență între normele existente sau propuse de autor în Codul contravențional.</p> <p>Astfel, conflicte de competențe vor fi pentru următoarele contravenții:</p> <p>- art.167 (pct.211 ce completează Codul cu art. 411/1 acordă competența organelor</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p> <p>Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Recomandăm autorului revizuirea acestor prevederi din proiect pentru a evita dublările de competențe și confuziile la aplicarea Codului în practică.</p>

		228-232, 234-236, 238-242, 245, 255, 2631, 265, 267, 272, art. 273 pct. 91), art. 274 alin. (1), art. 277, 282-286, 2873, 2891, 293, 2931, 295, art.299 alin.(2), art.321, 325, 326, 334, 338-341, 343, art. 349 alin. (1), art. 350, 354-357, 359-363, art. 364 alin. (1)-(51), art.365 se examinează de poliție.”;	<p>supravegherii de stat în domeniul energetic de a constata contravenția prevăzută în 167, totodată, procesul-verbal cu privire la această contravenție se va remite spre examinare în fond instanței de judecată);</p> <p>- art.197 (pct.207 ce modifică art.407 alin.(1) din Cod);</p> <p>- art.209 (pct.207 ce modifică art.407 alin.(4) din Cod); art.273 pct.9/1) (conform art.408 alin.(1) din Cod, competența de examinare a acestei contravenții aparține Agenției pentru Protecția Consumatorului);</p> <p>- art.284 alin.(5)-(10), art.285 alin.(1)-(3), art.286 alin.(5) din Cod (pct.208 ce completează Codul cu art.408/1).</p>	
25	art.I pct.205	205. Articolul 400: alineatele (4) și (5) vor avea	Autorul prevede că organele afacerilor interne vor constata contravenția prevăzută de	Este necesar de a omite din alin.(4) al art.400, completat conform pct.205 din proiect,

		următorul cuprins: „(4) Contravențiile prevăzute la art.63, 64, 65, 66, art. 67 alin. (1)-(4) și (5), art. 68, 75, 76, 92, 161, 164, 165, 181, , 227, 233, 237, 243, 255, 2911, 312, 313, 3133, 316, 317, 320, 322, art. 3321 alin. (1), art. 333, 3341, 336, 342, 353, 358, 3581 se constată de către organele afacerilor interne.	art.291/1 din Cod, însă acest articol a fost abrogat prin Legea nr.287 din 05.12.2013.		mențiunea despre contravenția indicată la art.291/1 din Cod.
26	art.I pct.214	214. La articolul 415 alineatul (1), cifra „244,” se exclude.	Autorul exclude din competența Ministerului Apărăriitribuția de constatare a contravenției prevăzută la art.244, însă omite să o excludă și din norma cuprinsă în alin.(2) lit.b) din același articol 415. Aici notăm și o altă omisiune și anume excluderea din competența poliției examinarea contravenției prevăzute la art. 244 (pct.205 din proiect). În consecință, obținem o situație bizară, or contravenția prevăzută la art.244 din Cod nu intră în	Vulnerabilitate Omisiune/ignorare a drepturilor/libertăților; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă Normălacunară și deficientă	Se impune revizuirea opțiunilor autorului referitor la contravenția prevăzută la art.244 din Cod întru evitarea omisiunilor de reglementare.

			competența de examinare a niciunui organ de stat.		
27	art.I pct.232	<p>Titlul I se completează cu capitolul V1 cu următorul cuprins:</p> <p>Articolul 439/6. Confiscarea specială</p> <p>(3) În cazul contravențiilor prevăzute la art. 79 alin. (3), art. 287 confiscarea specială se aplică de către reprezentantul Serviciului Vamal competent să examineze cauza contravențională.</p>	<p>Considerăm că acordarea unor asemenea atribuții Serviciului Vamal, va duce la încălcarea regimului juridic al bunurilor și drepturilor asupra acestora. Plus la aceasta, astfel de prevederi aduc atingere dreptului de proprietate privată, garantate de Constituția Republicii Moldova, jurisprudența Curții Constituționale și jurisprudența CtEDO.</p> <p>Conform art.46 alin.(1) din Constituție, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. În continuare alin.(3) notează că averea dobândită licit nu poate fi confiscată și caracterul licit al dobândirii se prezumă, iar alin.(4) statuează că bunurile destinate, folosite sau rezultate din</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare arestandelor internaționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței Curții Constituționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Se impune revizuirea alin.(3) din art.439/6 propus de autor și de a exclude competența Serviciului Vamal de a aplica măsura de confiscare specială.</p>

			<p>infrațiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.</p> <p>Dacă e să facem o analogie cu procedura de confiscare specială reglementată de art.202 din Codul de procedură penală, atunci notăm că, competența organelor de constatare a contravențiilor se pot rezuma doar la aplicarea sechestrului asupra bunurilor, iar decizia de confiscare specială poate fi emisă doar de către instanța de judecată. Or, reieșind din art.114 din Constituție, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.</p>		
28	art.I pct.225	<p>225. Articolul 432 se completează cu litera f) și g) cu următorul cuprins:</p> <p>„f) amenda judiciară;</p>	<p>Articolul 432 din CC se referă la măsurile procesuale de constrângere care pot fi aplicate de agentul constator. Prin completarea măsurilor cu lit.f) se va acorda competența</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Recomandăm revizuirea textului normei pentru a exclude contradicțiile din proiect și a lăsa doar în competența instanței de judecată de a aplica amenzi judiciare.</p>

			<p>agentului constatator de a aplica amenda judiciară. Însă, reieșind din pct.231 din proiect, care propune un nou art.439/1, amenda judiciară poate fi aplicată doar de către instanța de judecată. Această din urmă opțiune a autorului o considerăm corectă, întrucât competența de aplicare a amenzii judiciare trebuie să țină doar de instanța de judecată.</p>		
29	art.I pct.225	<p>225. Articolul 432 se completează cu litera f) și g) cu următorul cuprins:</p> <p>„g) punerea sub sechestru”.</p>	<p>Articolul 432 din CC se referă la măsurile procesuale de constrângere care pot fi aplicate de agentul constatator. Prin completarea măsurilor cu lit.f) se va acorda competența agentului constatator de a aplica măsura punerii sub sechestru. Însă, reieșind din pct.231 din proiect, care propune un nou art.439/2, punerea sub sechestru este o măsură procesuală de constrângere care poate fi aplicată de către judecătorul de</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Recomandăm revizuirea textului normei pentru a exclude contradicțiile din proiect și a lăsa doar în competența instanței de judecată de a aplica măsura procesuală de constrângere: punerea sub sechestru.</p>

			instrucțiесаude către instanța de judecată, la solicitarea agentului constator sau a procurorului.		
30	art.I pct.232, pct.234	<p>232. Titlul I se completează cu capitolul V1 cu următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul V/1. Măsurile de siguranță</p> <p>Articolul 439/5. Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor</p> <p>(1) Demolarea construcțiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art. 116, 134, 168, 179 și 226 din prezentul cod și atrage, după caz,remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate.</p> <p>(2) Defrișarea arborilor și arbuștilor se aplică în cazul contravenției prevăzute la art. 168.</p> <p>(3) Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor se dispun de către instanța de judecată și pot fi aplicate chiar</p>	<p>Conform acestor propuneri din proiect, demolarea construcțiilor neautorizate va fi posibilă chiar și în cazul când nu este identificat făptuitorul, iar termenul de tragere la răspundere contravențională a expirat. În speță, soluția autorului reprezintă o excepție de la regula generală și vine în contradicție cu institutul prescripției, ori prescripția înlătură răspunderea contravențională. În cazul în care legiuitorul și însuși autorul instituie prescripția răspunderii contravenționale, excepțiile formulate de autor în proiect nu-și au nici o argumentare temeinică.</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare standardelor internaționale; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile; Prevederi discriminatorii;</p>	<p>Considerăm necesar de a exclude din proiect astfel de excepții.</p>

		<p>dacă este înlăturată răspunderea contravențională în temeiul prevederilor art. 26 din prezentul cod sau procesul contravențional a fost încetat în temeiul prevederilor art. 441 alin. (1) lit. f) din prezentul cod. 234.</p> <p>La articolul 441:</p> <p>titlul va avea următorul cuprins: „Articolul. 441. Temeiurile de încetare a procesului contravențional” ;</p> <p>se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) nu este identificat făptuitorul, iar termenul de tragere la răspundere contravențională a expirat”.</p>			
31	art.I pct.236	<p>236. Articolul 443:</p> <p>la alineatul (9), cuvintele „a contravenientul ui” se substituie prin cuvintele „, de încetare a procesului contravențional” , după cuvintele „de remitere a cauzei” se introduce textul</p>	<p>Autorul prevede introducerea după cuvintele „în instanța de judecată” a cuvintelor „, în toate cazurile”, însă alin.(9) din art.443 cuprinde de 2 ori cuvintele „în instanța de judecată”. În lipsa specificării din partea autorului, propunerea de</p>	<p>Vulnerabilitate Norme confuze; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă și limbaj normativ.</p>	<p>Recomandăm autorului specificarea expresă după care expresie „în instanța de judecată” se introduce cuvintele „, în toate cazurile”.</p>

		„funcționarului competent să soluționeze cauza, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator sau”, iar după cuvintele „în instanța de judecată” se introduc cuvintele „, în toate cazurile”;	completare este neclară și în dependență de intervenirea completării se schimbă sensul textului normei juridice.		
32	art. I pct. 241	<p>241. La articolul 455, alineatele (2) și (5) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Prezența agentului constatator sau, după caz, a procurorului, în cazul în care acesta este parte în cauza contravențională, la ședința de judecare a cauzei contravenționale este obligatorie. Neprezentarea agentului constatator sau, după caz, a procurorului, legal citat, fără motive întemeiate și fără înștiințarea prealabilă a instanței, nu împiedică judecarea cauzei contravenționale și permite aplicarea acestuia a unei amenzi judiciare de către instanța de</p>	Formulăm aceleași obiecții ca cele indicate în pct. 16 subpct. 17-21 din raport.	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;	Aceleași recomandări ca și la pct. 16 subpunctul 18-21 din raport.

		judecată, în conformitate cu art. 201 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.”;			
--	--	---	--	--	--

Concluzii

Acest proiect de lege are ca scop îmbunătățirea Codului contravențional, prin excluderea lacunelor, contradicțiilor, confuziilor existente în Cod și eliminarea deficiențelor de ordin teoretic și practic ale normelor din Cod.

Prevederile proiectului au tangențe cu mai multe garanții, drepturi și libertăți consfințite în Constituția Republicii Moldova. Or, chiar scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege. Modificările și completările propuse de autor au drept scop asigurarea dreptului la apărare, dreptul la un mediu înconjurător sănătos, dreptul cetățenilor Republicii Moldova la protecția din partea statului, dreptul la acces liber la justiție, dreptul la prezumția nevinovăției, dreptul la proprietate privată, libertatea întrunirilor, etc.

Spre regret, autorul nu a analizat standardele internaționale/comunitare privind domeniul reglementat de prezentul proiect, nu face referire la existența unor asemenea standarde, ceea ce poate afecta calitatea întregului proiect de lege.

Jurisprudența Curții Constituționale este bogată în hotărâri și decizii, prin care Curtea s-a expus asupra domeniilor de reglementare a prezentului proiect de act normativ. E necesar de remarcat că proiectul de amendare a Codului contravențional, sub aspect general, corespunde jurisprudenței Curții Constituționale. Totuși, au fost identificate unele prevederi care sînt contrare jurisprudenței Curții Constituționale. Acestea se referă la acordarea competenței reprezentanților Serviciului Vamal de a aplica măsura de confiscare specială, ceea ce poate duce atingere dreptului de proprietate, garantat de Constituția Republicii Moldova, jurisprudența Curții Constituționale și jurisprudența CtEDO. Notăm că decizia de confiscare specială poate fi emisă doar de către instanța de judecată, or, reieșind din art.114 din Constituție, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

În contextul unor propuneri ale autorului, care pot duce la încălcarea dreptului de proprietate, considerăm că aceste prevederi din proiect sunt contrare soluțiilor expuse de CtEDO în interpretarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului, din care considerente urmează a fi excluse din proiect.

Unele norme din proiect, în modalitatea în care sunt expuse, pot duce la interpretări confuze, probleme în aplicare, chiar pot limita sau încălca anumite drepturi ale persoanelor. Această situație se datorează necorespunderii parțiale a unor prevederi din proiect cu reglementările cuprinse în legislația corelativă:

- În pofida indicării că Guvernul va reglementa modul de evidență a sancțiunii amenzii, conținutul Registrului debitorilor și modul de ținere a acestuia, nu regăsim un proiect al acestui potențial act normativ, așa cum prevede art.47 alin.(7) din Legea nr.797/1996 privind adoptarea Regulamentului Parlamentului. În contextul dat, trebuie de subliniat faptul că, Guvernul, ca și autor al acestui proiect de lege, trebuia să anexeze lista actelor normative necesare pentru executarea actului legislativ care se adoptă sau a proiectelor acestor acte normative. În caz contrar, unele prevederi din proiect riscă să nu poată fi realizate.
- Excluderea de către autor din categoria faptelor ce pot atrage răspunderea contravențională “încălcarea condițiilor (forma, locul, timpul) privind desfășurarea întrunirii indicate în declarația prealabilă”, contravine legii nr.26 din 22.02.2008 privind întrunirile, care prevede în art.23 alin.(2), că organizatorul poate fi tras la răspundere administrativă pentru desfășurarea întrunirii fără depunerea

declarației prealabile în modul stabilit de prezenta lege sau pentru desfășurarea întrunirii contrar prevederilor declarației.

- Prin omiterea din rîndul contravențiilor administrative a acțiunilor ce țin de consumul de băuturi alcoolice în locuri interzise și comercializarea către minori a băuturilor alcoolice, autorul nu a ținut cont de legea nr.1100 din 30.06.2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, care în art.30 lit.j) prevede că se interzice comercializarea cu amănuntul a producției alcoolice persoanelor care nu au atins vîrsta de 18 ani.
- În tot cuprinsul proiectului au fost identificate norme care fac trimitere la articole exprese din Codul de procedură penală, însă preluarea acestor norme, ce se referă la procesul de urmărire penală și organele de urmărire penală, la situațiile din Codul contravențional, va duce la interpretări eronate și dificultăți de realizare, întrucît se vor aplica procesului contravențional, în care subiecții nu sînt organele de urmărire penală, ci agenții constatatori (organul competent să examineze cauza contravențională).
- Prin acordarea competenței poliției de a examina un șir de contravenții, vor apărea conflicte de competență între normele existente sau propuse de autor în Codul contravențional.
- Autorul prevede că organele afacerilor interne vor constata contravenția prevăzută de art.291/1 din Cod, însă acest articol a fost abrogat prin Legea nr.287 din 05.12.2013.
- Acordarea competenței agentului constatator de a aplica măsuri procesuale de constrîngere (amenda judiciară și punerea sub sechestru) sunt contrare legii și dublează competențele instanțelor de judecată, or, doar acestea din urmă pot aplica astfel de măsuri de constrîngere.
- Instituirea normei, prin care demolarea construcțiilor neautorizate va fi posibilă în cazul cînd termenul de tragere la răspundere contravențională a expirat, vine în contradicție cu institutul prescripției, ori prescripția înlătură răspunderea contravențională.

În proiectul examinat nu au fost depistate norme care ar discrimina sau limita drepturile, libertățile și șansele femeilor în raport cu bărbații.

Reieșind din importanța proiectului de lege, acesta urma să fie transmis spre avizare tuturor instituțiilor publice interesate, să fie supus consultărilor publice cu societatea civilă, pentru formularea recomandărilor, iar, în final, avizele, sinteza recomandărilor recepționate urmau să fie anexate la dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ. Deși autorul, în nota informativă, indică că proiectul de lege a fost supus consultărilor publice, iar obiecțiile și propunerile au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor (în baza avizelor recepționate și amendamentelor propuse după ședința publică), totuși, dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ nu cuprinde sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, așa cum prevede art.23 alin.(2) lit.e) din legea nr.780/2001 privind actele legislative.

Subliniem faptul că, în lipsa tuturor actelor necesare pentru înaintarea inițiativei legislative, întreg procesul legislativ este perturbat și, drept consecință, Parlamentul nu dispune de tot setul de documente necesare pentru a-și îndeplini eficient sarcina sa legislativă. Or, nota informativă și documentele necesare a fi anexate la dosar, cum ar fi avizele ministerelor și altor autorități de specialitate, declarația de compatibilitate a proiectului cu legislația UE, tabelul de concordanță a consultărilor cu societatea civilă, sinteza recomandărilor, etc., sunt tot atît de importante ca și proiectul de lege, pentru ca societatea și deputații să cunoască domeniul propus reglementărilor și să ia o decizie în cunoștință de cauză.

În contextul obiecțiilor și recomandărilor formulate în acest raport de expertiză, considerăm necesar de a fi luate în calcul de autor pentru a elimina orice factor de vulnerabilitate ce afectează acest proiect de lege.

Totodată, autorul urmează să țină cont de prevederile art.47 alin.(12) din Regulamentul Parlamentului, care menționează expres, că dacă, după înregistrare în Parlament, proiectul de act legislativ nu a fost examinat în decursul legislaturii în care a fost înregistrat, inițiativa legislativă devine nulă. Astfel, în contextul în care prezentul proiect de lege este înregistrat în Parlament (nr.351 din 16.09.2014) și nu a fost examinat în legislatura actuală, iar recent s-au desfășurat noi alegeri parlamentare, autorul (Guvernul) urmează să înregistreze o nouă inițiativă de amendare a Codului contravențional, după întrunirea legală a noului Parlament.

